Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2025–2026

36 800 VIII Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (VIII) voor het jaar 2026

Nr. 180 **BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN ONDERWIJS, CULTUUR EN WETENSCHAP**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 2 juli 2026

Op verzoek van de vaste Kamercommissie OCW stuur ik u, mede namens de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW), een reactie op de brief van Scholengemeenschap Bonaire (SGB) over de position paper 2.0 «Onderwijs binnen het Nederlandse stelsel vraagt om Nederlandse randvoorwaarden».

Allereerst wil ik mijn dank uitspreken voor de heldere boodschap van de SGB. Caribisch Nederland (CN) ís Nederland: de achterstanden moeten actief worden aangepakt. Ik zet mij in voor gelijkwaardigheid, zowel in beleid als in de uitvoering daarvan, inclusief de bijbehorende randvoorwaarden, samen met de openbare lichamen, schoolbesturen en andere betrokken partijen. De SGB en het Ministerie van OCW werken nauw samen, ieder vanuit zijn eigen rol en verantwoordelijkheid.

Hieronder ga ik per punt in op de zorgen en knelpunten die de SGB heeft beschreven in de position paper.

Huisvesting en infrastructuur

De SGB geeft aan dat gelijke onderwijskwaliteit om gelijke fysieke randvoorwaarden vraagt. Sinds 2012 werkt OCW samen met het openbaar lichaam Bonaire aan de vervanging van alle bekostigde scholen. In 2018 is de nieuwbouw voor onderdeel «Liseo Boneriano» van de SGB opgeleverd en momenteel wordt gebouwd aan een geheel nieuw schoolgebouw voor het mbo. Het klopt dat er als gevolg van sterke prijsstijgingen momenteel onvoldoende financiële middelen beschikbaar zijn om ook de overige onderdelen van de SGB op korte termijn van nieuwbouw te voorzien. Naar aanleiding van het debat over de begrotingsbehandeling 2025 is aan de Eerste Kamer toegezegd hier op terug te komen voor de begroting van 2027.

kst-36800-VIII-180
ISSN 0921 - 7371
's-Gravenhage 2026

Arbeidsvoorwaarden en personeelsvoorziening

Goede arbeidsvoorwaarden zijn van belang voor het kunnen aantrekken en behouden van personeel en dus een randvoorwaarde voor goed onderwijs. De situatie op Bonaire, en ook op Saba en Sint Eustatius is complex. Arbeidsvoorwaarden, waaronder beloning, zijn niet eenvoudig te vergelijken tussen Europees en Caribisch Nederland. Daarbij moet namelijk rekening gehouden worden met contextuele verschillen, waaronder het afwijkende belastingstelsel voor CN. Het is van belang stappen te blijven zetten voor het verbeteren van het proces van arbeidsvoorwaardenvorming.

OCW heeft recent een onderzoek laten uitvoeren naar het proces van arbeidsvoorwaardenvorming voor het onderwijs in CN[1]. Om te komen tot een toekomstbestendig proces van arbeidsvoorwaardenvorming, en actielijnen voor de korte en lange termijn, gaat OCW de komende periode, samen met alle stakeholders op de eilanden, aan de slag met de aanbevelingen uit dit onderzoek: het versterken van de positie van onderwijswerkgevers en werknemers, en het opbouwen van de benodigde samenwerking voor cao-overleg, inclusief de bijbehorende ondersteuningsstructuur.

Wetgeving en sociaal stelsel

De SGB benoemt onder meer het arbeidsrecht en de sociale zekerheid als terreinen waarop op Bonaire nog verouderde en van Europees Nederland afwijkende regelgeving geldt. Het wettelijk stelsel in CN, gericht op het verzekeren van adequate bescherming in tal van situaties, loopt inderdaad zichtbaar achter op wat we in Europees Nederland vanzelfsprekend achten. Dat het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) hier volop de aandacht voor heeft, blijkt onder meer uit het door SZW geïnitieerde onderzoek arbeidsrecht CN[2]. Op het terrein van de sociale zekerheid is een vergelijkende analyse aangekondigd[3]. Deze is naar ik heb begrepen met de bestuurlijke partijen in CN gedeeld. Op het sociale stelsel is en wordt er al veel in gang gezet; de brief met prioritaire onderwerpen op het domein van SZW die eind vorig jaar aan uw Kamer is gezonden[4], geeft daar blijk van. Ik meen dat we hiermee serieuze stappen zetten om het arbeidsrecht en de sociale zekerheid in CN te versterken.

Wijziging van de wet studiefinanciering BES

Momenteel werkt OCW aan een wetsvoorstel dat de Wet studiefinanciering BES (WSF BES) wijzigt[5]. Over de voortgang daarvan wordt uw kamer nog in de eerste helft van dit jaar geïnformeerd. Het wetsvoorstel heeft als doel een zoveel als mogelijk gelijkwaardig voorzieningenniveau binnen de WSF BES te creëren ten opzichte van de Wet studiefinanciering 2000, met goed uitvoerbare oplossingen. Hierbij worden onder meer rekening gehouden met de andere context en andere studentenaantallen.

[1] Naar een beter proces voor arbeidsvoorwaardenvorming voor onderwijspersoneel in Caribisch Nederland | Rapport | Rijksoverheid.nl
[2] Kamerstukken 2025–2026, 29 544, nr. 1305
[3] Kamerstukken 2023–2024, 36 557, nr. 7, pag. 5
[4] Brief van 21 november 2025, Kamerstukken 2025–2026, 36 800 IV, nr. 25
[5] Kamerstukken II 2025–2026, 24 724, nr. 248

Wijziging van de Wet educatie en beroepsonderwijs, de Wet voortgezet onderwijs 2020 en enkele andere wetten, alsmede tot intrekking van de Wet educatie en beroepsonderwijs BES en de Wet sociale kanstrajecten jongeren BES vanwege de modernisering van de regels voor beroeps- en volwassenenonderwijs en het voorkomen en bestrijden van voortijdig schoolverlaten in Caribisch Nederland.

Twee specifieke BES-wetten die we sinds 2010 kennen, worden ingetrokken. Deze wetten zijn verouderd en de uitvoeringspraktijk is daarmee soms niet meer in lijn te brengen. Dat is goed nieuws omdat we in het beroepsonderwijs zien dat er in Caribisch Nederland een flinke verbeterslag is gemaakt en dit onderwijs in de praktijk grotendeels de Europees Nederlandse regels volgt.

Met dit wetsvoorstel geef ik dan ook gehoor aan het rijksbrede beleid van *«comply or explain»* ten behoeve van een gelijkwaardig voorzieningenniveau in Caribisch Nederland. Met name op het gebied van volwassenen-educatie ontbreken de voorzieningen in CN ten opzichte van die in Europees Nederland nog in de huidige wetgeving. En ook ten aanzien van het beleid op het gebied van voortijdig schoolverlaten zijn de verschillen niet goed meer uit te leggen.

Hiermee wordt ook in het mbo een stap gezet die eerder al in het voortgezet onderwijs werd genomen.

Bekostiging die recht doet aan de opdracht

De SGB vraagt om CN standaard mee te nemen in landelijke subsidieregelingen, want gelijke wetgeving zonder passende bekostiging ondermijnt gelijkwaardigheid. Dit is ook het streven: elke subsidieregeling die het funderend onderwijs raakt moet beschikbaar zijn voor de scholen in CN, tenzij er sterke inhoudelijke redenen zijn om dit niet te doen. Wanneer een subsidieregeling geschikt wordt gemaakt voor CN gebeurt dat op een manier die aansluit bij de inrichting en context van de eilanden. Een goed voorbeeld is de subsidieregeling voor Sterk Techniekonderwijs. De SGB is hiervan penvoerder voor de techniekluwe regio CN (Bonaire, Sint Eustatius en Saba).

Niet alle subsidieregelingen die voor CN worden opengesteld worden gemakkelijk door de betrokken scholen gevonden. Op het onderwijsplatform van 23 maart jl. heeft OCW de scholen daarom inzicht gegeven in de subsidieregelingen waarvan nu al bekend is dat deze de komende 2 jaar open zullen worden gesteld.

Op het rapport van het Economisch Bureau Amsterdam: «Gelijke kansen, voldoende middelen – Onderzoek naar de toereikendheid van de bekostiging van het primair- en voortgezet onderwijs in Caribisch Nederland»[6], waar de SGB in haar brief naar verwijst ontvangt uw Kamer voor de zomer mijn reactie.

Tot slot

De Onderwijsraad heeft recent een onderzoek uitgevoerd naar het functioneren van het onderwijssysteem in CN, vijftien jaar na de staatkundige veranderingen. Hierin is meer fundamenteel naar het gevoerde beleid gekeken en of dit ook als effect heeft dat de eilandelijke jeugd goed

[6] Eindrapport Gelijke kansen, voldoende middelen - Onderzoek naar de toereikendheid van de bekostiging van het primair- en voortgezet onderwijs in Caribisch Nederland (Economisch Bureau Amsterdam, september 2025, 41 p.) - Eerste Kamer der Staten-Generaal

wordt voorbereid voor het vervolgonderwijs, de arbeidsmarkt en deelname aan de samenleving.

Dit onderzoek gaat zowel in op de geconstateerde vooruitgang als op een aantal structurele kwetsbaarheden. In de kabinetsreactie op dit onderzoek zal ik hier, naar verwachting ook nog voor het zomerreces, inhoudelijk op ingaan.

De Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
J.Z.C.M. Tielen